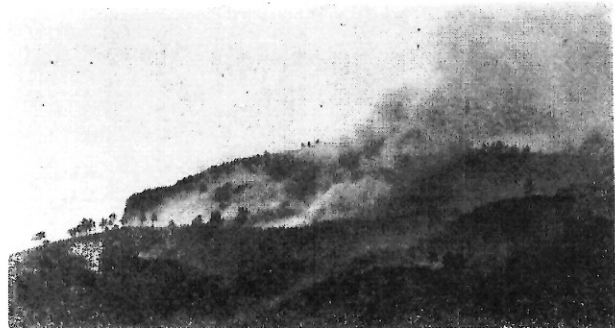

Αὐτὸς ὁ τόπος εἶναι δικός μας

Ἴδου ἡ Ρόδος, ἴδου καὶ τὸ πῆδημα...

Μὲ τὴ φωτιά τῆς Ρόδου ὀλοκληρώθηκε ὁ φετινὸς θλιβερός ἀπολογισμὸς τῶν πυρκαγιῶν στὴ χώρα μας. Σὰν οἱ ἐμπρηστὲς νὰ ἴκαναν ἀποδεκτὸ τὸ ἀρχαῖο στοιχίμα καὶ δρασκέλισαν μὲ μιᾶς τὴν ἀπόσταση Κέρκυρας - Ρόδου καὶ δὲν ἄφησαν χλωρὸ κλαρί στὸ διάβα τους. Οὔτε ὅμως καὶ τὴν ἄλλη διαγώνιο ἄφησαν παραπονεμένη. Μὲ τὴ νοτιῆ γραμμὴ Κυθήρων - Καβάλας σχηματίστηκε τελικὰ τὸ γράμμα Χ μὲ τὸ ὁποῖο διαγράφουμε συνήθως μιὰ λέξη, ἓνα κείμενο, θάγοντας δίπλα καὶ τὴ μονογραφή μας. Μόνο πὺ αὐτὴ τὴ φορὰ κινδυνεύουμε νὰ διαγράφουμε καὶ τὴ χώρα μας ἀπὸ τὸ χάρτη. Νὰ μείνει μιὰ χώρα χωρὶς πρόσωπο

«Καὶ διηγώντας τα νὰ κλαῖς...».
Ἄπ' ἄκρου εἰς ἄκρον ἡ Ἑλλάδα καίγεται!

καὶ νὰ χαθεῖ ἀπὸ προσώπου τῆς γῆς. Μιὰ καμμένη γῆ εἶναι μιὰ χαμένη γῆ πὺ δὲν τὴν ἀναγνωρίζεις πιά ἀπὸ τὴν ὄψη¹.

Ἄναγνωρίζεις ὅμως ἄλλες «ὄψεις» πὺ μὲ θία καὶ μὲ τὴν κορδέλλα στὸ χέρι μετροῦν τὴ γῆ γιὰ νὰ τὴν ἀξιοποιήσουν... Οἰκιστὲς καὶ Γεωμέτρεις πατοῦν τὸ παμπάλαιο χῶμα. Δὲν πρέπει ὅμως νὰ τοὺς ἀφήσουμε «νὰ δέσει τὸ χῶμα μὲ τὴ φτέρνα τους» κατὰ πῶς μᾶς διδάσκει ὁ μεγάλος μας ποιητής².

Εὐγενεῖ φροντίδι τοῦ Χένρυ Μίλλερ

Αὐτὴ τὴ στιγμή μὲ συνεπαίρνει τὸ ὅ ρ α μ α ἐνὸς «προσκυνητῆ» τῆς Ἑλλάδας πὺ πενήντα καὶ χρόνια πρὶν τὸ κατέγραψε μὲ τὰ λόγια του γιὰ μᾶς, γιὰ τὸν τόπο μας μὲ θαθεῖα ἐκτίμηση καὶ ἀγάπη, γιὰτὶ μᾶς εἶδε μὲ τὴν ψυχὴ στὸ βλέμμα. Ὁραματίστηκε τὴν Ἑλλάδα «ὡς ἐν ἐσόπτρῳ» θὰ ἔλεγα, ἔχι ὅμως ὡς φαινόμε-

ΤΟΥ κ. ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ Μ. ΣΤΑΥΡΟΠΟΥΛΟΥ
Ἄναπλ. Καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν

μενο ἀντικατοπτρισμοῦ... Διέκρινε τὴν ἐρήμωση τῆς χώρας σὰν ἐνέργεια πὺ προέρχεται ἀπὸ ἐχθρική ἐπιβουλή καὶ ἄφηγε τὴν πρωτοβουλία στοὺς Ἕλληνες «νὰ ξαναδώσουν ζωὴ στὴ γῆ». Ποῦ νὰ ἔξερε; Ἄκριβῶς ὅμως, γι' αὐτὸ τὸ λόγο ὁ λόγος τοῦ Χένρυ Μίλλερ παραμένει ἐπίκαιρος σὲ μιὰ Ἑλλάδα πὺ στὴν εὐρωπαϊκὴ ἐνοποίηση ὀφείλει νὰ παρουσιαστῆ ἐν δυνάμει³.

Ἄς δοῦμε ὅμως ἀπὸ κοντὰ τὸ κείμενο αὐτοῦ τοῦ ξένου πὺ «οἰκειοποιήθηκε» πρὶν ἀπὸ μᾶς γιὰ μᾶς, στὴν πῶ καλὴ ἐκδοχὴ τῶν λέξεων αὐτῶν, τὴ «δύναμη» αὐτῆ.

«Ἀπὸ τὴν ἀπελευθέρωσή τους κι ὕστερα οἱ Ἕλληνες παλεύουν νὰ ξαναδώσουν ζωὴ στὴ γῆ. Ἡ γίδα ἔχει γίνει πιά ἐθνικὸς ἐχθρός. Θὰ τὴν διώξουν μὲ τὸν καιρὸ, ὅπως ἔγινε μὲ τοὺς Τούρκους. Ἡ γίδα εἶναι τὸ

Σκίτσο τοῦ Ἄντ. Καραμάρα. «Ἡ Καθημερινή», Τρίτη 8 Σεπτεμβρίου 1992.

σύμβολο τῆς φτώχειας, τῆς ἀπελπισίας. Δέντρα, περισσότερα δέντρα, αὐτὴ εἶναι ἡ ἀνάγκη. Τὰ δέντρα φέρνουν νερὸ, χορτονομή, κοπάδια, ἀναπαραγωγή. Τὸ δέντρο φέρνει σικιά, ραχάτι, τραγοῦδι, φέρνει ποιητές, ζωγράφους, νομαμαθεῖς, δραματιστές. Ἡ Ἑλλάδα εἶναι σήμερα, ἀν καὶ γυμνὴ καὶ κοκκαλιάρη σὰ λύκος, ὁ μοναδικὸς παράδεισος στὴν Εὐρώπη. Τὸ τί τόπος θὰ γί-

σ ἐ δρόμους ποιμαντικῆς διακονίας

νει όταν ἀποκατασταθεῖ στήν πρώτη του δόξα υπερβαίνει τήν φαντασία τοῦ σημερινοῦ ἀνθρώπου. Ὅτιδήποτε μπορεῖ νά συμβεῖ ὅταν αὐτό τὸ ἐστιακὸ σημεῖο πυρωθεῖ μὲ καινούρια ζωή. Μιὰ ἀναγεννημένη Ἑλλάδα εἶναι πολὺ πιθανὸ ν' ἀλλάξει δλόκληρη τὴν πορεία τῆς Εὐρώπης. Ἡ Ἑλλάδα δὲ χρειάζεται ἀρχαιολόγους — χρειάζεται γεωπόνους. Μιὰ καταπράσινη Ἑλλάδα ἴσως νά μποροῦσε νά ξαναδώσει στὸν κόσμον πὺ σαπίζει στὶς ρίζες του τὴν ἐλπίδα» (σ. 49-50).

Ὁ συγγραφέας εἶναι πεπεισμένος ὅτι «κατὰ κάποιον τρόπο, σὰν ἀπὸ θέληση Ἐκείνου, ἡ Ἑλλάδα παραμένει ὑπὸ τὴν προστασία τοῦ Δημιουργοῦ... μένει ἀκόμη ἱερὸς τόπος (σ. 18-19). Μιὰ κίνηση, μιὰ εἰκόνα πὺ παρατηρεῖ — ἐνὸς ἀνθρώπου πὺ σκύβει καὶ μαζεύει ἓνα λουλούδι ἀπ' τὸ γυμνὸ χῶμα τῆς Ἀττικῆς — ὀρθώνει ἐμπρὸς του δλόκληρο τὸν ἑλληνικὸν κόσμο, τὸν περασμένο καὶ τὸν τωρινὸ καὶ τὸν μελλοντικό. Τὸν κάνει νά «βλέπει»...

Ἑλλάδα.

Φωτογραφία Σωκράτη Μαυρομιάντη (ἐκδ. Φωτόραμα).

«Βλέπω καὶ πάλι τὰ ὑψώματα ἀπὸ ἀφράτο χῶμα, πὺ κρύβουν τὰ σώματα δοξασμένων νεκρῶν. Βλέπω τὸ βιολετὶ φῶς πὺ μέσα του ἀστράφτουν τὰ ἀπότομα βράχια, τὰ ἀγρια χαμόδεντρα, καὶ τὰ ξερὰ ποτάμια, βλέπω τὰ μικροσκοπικὰ νησάκια νά πλέουν στὴ θάλασσα, στεφανωμένα μ' ἄσπρους ἀφρούς, βλέπω τοὺς ἀετούς νά ζυγιάζονται πάνω ἀπ' τὶς ἀπότομες κορυφές πανύψηλων βουλῶν, καὶ πὺ οἱ σκιές τους κάνουν κηλίδες σκοτεινίας πάνω στὸ πολύχρωμο χαλὶ τῆς γῆς, βλέπω τὶς σιλουέτες τῶν μοναχικῶν βοσκῶν νά περπατοῦν μὲ τὰ κοπάδια τους τὰ τυλιγμένα στὴν χρυσή-

σκονη πάνω στὶς γυμνές ράχες τῶν λόφων, ὅπως τὶς παλιές μέρες τῶν θρύλων, βλέπω τὶς γυναῖκες νά εἶναι μαζεμένες γύρω στὸ πηγᾶδι ἀνάμεσα στὶς ἐλιές, τὰ φουστάνια τους, τοὺς τρόπους τους, τὴν κουβέντα τους πὺ δὲν ἀλλάζουν καὶ κρατοῦν ἴδια ἀπ' τοὺς βιβλικούς χρόνους, βλέπω τὴν πατριαρχικὴ ἐμφάνιση τοῦ παπᾶ, τέλειο συνταίριασμα τοῦ ἀρσενικοῦ καὶ τοῦ θηλυκοῦ, μὲ ἡμερο, ντόμπρο, ὄλο ἀξιοπρέπεια παρουσιαστικό, βλέπω τὸ γεωμετρικὸ σχέδιο τῆς φύσης μεγαλωμένο ἀπὸ τὴν ἴδια τὴ φύση σὲ μιὰ σιωπὴ πὺ σὲ ξεκουφαίνει. Ἡ ἑλληνικὴ γῆ ἀνοίγει ἐμπρὸς σου σὰν βιβλίο τῆς Ἀποκάλυψης. Δὲν τὸ ἔξερα πὺς ἡ γῆ κλείνει τόσα πολλὰ μέσα της. Περπατοῦσα μὲ δεμένα μάτια, μὲ διστακτικὰ, ἀσταθῆ βήματα. Ἦμιον περήφανος καὶ ἀλαζονικός, εὐχαριστημένος πὺ ζοῦσα τὴ λαθεμένη, περιορισμένη ζωὴ τοῦ ἀνθρώπου τῆς πόλης. Τὸ φῶς τῆς Ἑλλάδας ἀνοίξε τὰ μάτια μου, διαπέρασε τοὺς πόρους μου, ἐπεκτάθηκε σ' δλόκληρο τὸ εἶναι μου. Γύρισα πίσω στὸν κόσμο ἔχοντας βρεῖ τὸ ἀληθινὸ κέντρο καὶ τὸ ἀληθινὸ νόημα τῆς κοσμικῆς περιστροφῆς» (σ. 223 - 224).

Αὐτὰ πὺ «εἶδε» τὸν ὑποχρέωσαν ν' ἀλλάξει στάση ζωῆς, ν' ἀφιερωθεῖ σὲ μιὰ ἀποστολὴ γιὰ τὴν ὁποία κάνει λόγο στὶς τελευταῖες ἀράδες τοῦ βιβλίου του (σ. 224). Ἐμᾶς ὁμως, τὸ «ὄραμά» του μᾶς προτρέπει, ἔστω καὶ μὲ τὰ μάτια ἐνὸς ἄλλου, νά δοῦμε καὶ ν' ἀγαπήσουμε αὐτὸν τὸν τόπο πὺ κρύβει τόσα καὶ ἀποκαλύπτει ἄλλα τόσα καὶ περισσότερα ἀκόμα.

Κάτι πρέπει νά κάνουμε

Ἐμεῖς πὺ συνήθως θρίζουμε τὸν τόπο μας πὺ δὲν μᾶς ἀρέσει ὁμως καὶ νά μᾶς τὸν κατηγοροῦν οἱ ξένοι πὺ παραξενευόμαστε ὅταν λένε καλὰ λόγια γι' αὐτὸν καὶ ἀποροῦμε πὺς τὰ ἀνακάλυψαν αὐτοὶ τὰ καλὰ πὺ ἐμεῖς ἀγνοοῦσαμε — γιὰτὶ ἀληθεύει καὶ ἐδῶ τὸ «οὐδεὶς τόπος ἐν τῷ τόπῳ αὐτοῦ» (παραλλαγή γιὰ τὸν προφήτη) —, ἐμεῖς λοιπόν, εἶναι καιρὸς κάτι νά κάνουμε γι' αὐτὸν. Δὲν εἶναι δυνατὸν «νά φάχνης ἀδιάκοπα μιὰν ἔρημο, χωρὶς ἓνα δέντρο, ἓνα ρίγος νερῶν» (Μανόλης Ἀναγνωστάκης).

Κάτι ὀφείλουμε νά κάνουμε γι' αὐτὴ τὴν Κτίση πὺ συστενάζει καὶ συνωδίνει καὶ τὸ κλάμμα της μπλέκεται μὲ τοὺς τριγμούς τῶν ξύλων πὺ καίγονται, μὲ τὸ ποδοβολητὸ ζῶων καὶ ἀνθρώπων πὺ ἐγκαταλείπουν κυνηγημένοι τὰ σπίτια τους καὶ τὴ γῆ τους.

ΘΕΜΑΤΑ ΑΙΡΕΣΕΩΝ ΚΑΙ ΚΟΣΜΟΘΕΩΡΙΩΝ*

Τοῦ π. ΑΝΤΩΝΙΟΥ ΑΛΕΒΙΖΟΠΟΥΛΟΥ

Δρ. Θεολ., Δρ. Φιλοσ., Γραμματέως τῆς Ἱερᾶς Συνόδου

Πεντηκοστιανοὶ - Χαραismaticοὶ -
Νεοπεντηκοστιανοὶ (Β' Ομάδα).

Ἀπὸ τῆ δεκαετία τοῦ 1980 καὶ ἐξῆς διαγράφεται ἀπειλητικὸς ὁ κίνδυνος γιὰ τὸ ποιμαντικὸ ἔργο τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας μας ἀπὸ τὴν πάσης φύσεως Πεντηκοστιανὴν ὁμάδα πού ἀλλοιώνουν τὴν ταυτότητα τῆς πίστεώς μας. Ἐνδεικτικὰ ἀναφέρεται ὅτι ἡ «Ἐλευθέρα Ἀποστολικὴ Ἐκκλησία τῆς Πεντηκοστῆς» ἀριθμεῖ γύρω στὰ 20.000 μέλη. Συναθροίσεις γίνονται, σύμφωνα μὲ ἔντυπά τους, τουλάχιστον σὲ 70 πόλεις καὶ 200 Κοινότητες τῆς χώρας.

Τὸ πρόβλημα καθημερινὰ δξύνεται μὲ τὸν προσηλυτισμὸ καὶ τὴν προσχώρηση νέων θυμάτων στὴν τάξιν τους, ἀφοῦ, ὅπως ἔχει διαφανεῖ, οἱ δεκάδες Πεντηκοστιανὴν ὁμάδες πού αὐτὴ τῆ στιγμή ὑπάρχουν στὴ χώρα μας, δρῶν μεθοδικὰ καὶ ἐπικίνδυνα ἀποκρύπτοντας τὸ ἀληθινὸ τους πρόσωπο. Οἱ ἄνθρωποι αὐτοὶ ἀσκοῦν προσηλυτισμὸ μὲ κάθε τρόπο· μοιράζοντας φυλλάδια στὸς δρόμους, στὴν εἰσόδους τῶν πολυκατοικιῶν καὶ τὰ καταστήματα, τραγουδῶντας καὶ κηρύττοντας στὴν πλατείας, ἐνῶ ὁμάδες ἐξορμήσεως κατακλύζουν

(*) Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 275 τοῦ ὑπ' ἀρ. 13 τεύχους.

Τί μπορεῖ ὅμως νὰ πρωτοκάνει τὸ «ἐπιτίμιο» τοῦ Γέροντα Ἀμφιλόχιου πού προέτρεπε τοὺς ἐξομολογούμενους, σὲ ἐνδειξὴ μετάνοιας γιὰ μιὰ ἁμαρτία, νὰ φυτεύουν ἕνα πεῦκο —μ' αὐτὸν τὸν τρόπο αὐξήθηκαν τὰ πεῦκα τῆς Πάτμου, οἱ λεγόμενες «Ἀμφιλοχίες»¹, ὅταν καὶ τὸ τελευταῖο πεῦκο πού ἀπόμεινε γλύτωσε μόνο καὶ μόνο ἀπὸ ἔλλειψη συγτογισμοῦ... τῶν ἐμπρηστών, σύμφωνα μὲ τὴν δεξυδερκὴ παρατήρηση καὶ συνάμα ἐρμηγεία τοῦ γελοιογράφου.

Εἶναι καιρὸς πιά νὰ μετανοήσουμε. Γιατί ἂν ποῦμε «οὐπω καιρός», ὅσονοῦπω θὰ ποῦμε «οὐκέτι καιρός»² εἶναι γνωστὸ ἄλλωστε ὅτι «ἐν τῷ ἄδη οὐκ ἔστι μετάνοια». Μὲ τὴν καταστάσεις πού ζήσαμε ὄχι μόνο ἀγγίσαμε στὸν ἄδη ἀλλὰ μὲ τὴν κόλαση τῆς φωτιᾶς μπήκαμε στὴν φλόγες τῆς Κολάσεως καὶ πολλοὶ σωθήκαμε, ἂν σωθήκαμε..., ὡς διὰ πυρός!

1. Εἶχε γραφτεῖ τὸ ἄρθρο μας ὅταν στὴν «Καθημερινή» τῆς 30 Σεπτεμβρίου 1992, σ. 16, δημοσιεύθηκε ἡ γελοιογραφία τοῦ Ἱλίου Μακρῆ μὲ πρῶτο θέμα: Ἰδοὺ ἡ Ρόδος... Ἰδοὺ καὶ τὸ

ὅλες τὴς γωνιᾶς τῆς χώρας καὶ γίνονται ἐπισκέψεις στὴν φυλακὴν, τὰ νοσοκομεία, τὰ ἄσυλα ἀνάτων. Τὸ ἐπίκεντρο τοῦ προσηλυτισμοῦ εἶναι τώρα οἱ Βορειοηπειρώτες, οἱ Πόντιοι, οἱ Φιλιππινέζες καὶ οἱ ξένοι ἐργάτες. Ἦδη προβάλλουν βαπτίσεις Βορειοηπειρωτῶν καὶ ταυτόχρονα διανεμὸν κασσέτες κηρυγμάτων τους καὶ τὴν ἁγία Γραφή στὴν ἀλβανικὴ γλῶσσα. Τέλος χρησιμοποιοῦν ραδιοφωνικοὺς σταθμοὺς στὴν Ἀθήνα καὶ στὴν ἐπαρχία, λειτουργοῦν τηλεοπτικὰ κανάλια (Κανάλι 62), μεθοδεύουν προσωπικὴς ἐμπειρίες τὴν δόξιν ἀπολυτοποιοῦν, μιλοῦν γιὰ θαύματα καὶ παγιδεύουν ἀπελπισμένους ἄνθρώπους, πού ἀναζητοῦν λύσεις στὰ προβλήματά τους· ἰδιαίτερα ἐμφανίζονται τὸ σύνδρομο τῆς γλωσσαλαλιᾶς.

Τὸν τελευταῖο καιρὸ ἐντείνονται τὴν προσπάθειές τους γιὰ μιὰ ἀπὸ κοινοῦ προσηλυτιστικὴ δραστηριότητα καὶ οργανώνουν συνέδρια ἀκόμα καὶ σὲ ἐπίσημες αἰθουσες (π.χ. αἶθουσα συλλόγου «Παρνασσός»).

Ἐπισημάνθηκαν τὰ κενὰ τῆς λεγόμενης Ἀκαδημαϊκῆς Θεολογίας, ἡ ὁποία λειτουργεῖ ξεκομμένα ἀπὸ τὴν ποιμαντικὴ καὶ πρὸς κάλυψή τους προτείνονται ἡ ἐκδόσι ἐιδικῶν φυλλαδίων, ἡ κατάρτιση ἐιδικῶν ἐνοριακῶν βιβλιοθηκῶν καὶ ἡ συστηματικὴ ἐνημέρωσι τοῦ ὀρθοδόξου πληρώματος μέσω τῶν ἐνοριῶν, μὲ τὴν

πῆδημα... πού διαζωγραφεῖ τέλεια τὴ «διαγραφή» ἀπὸ τὸ χάρτη τοῦ νησιοῦ. Δὲν ἀρκεῖ βέβαια νὰ περιγράψουμε μὲ τὴν πέννα ἢ τὸ πενάκι τὴν συμφορὴν μας. Πρέπει κατὰ νὰ κάνουμε. Γι' αὐτὸ ἔμωσ τὸ θέμα ἐλ. στὴ συνέχεια τοῦ ἄρθρου μας. Ἡ φωτογραφία πού κοσμεῖ τὸ ἄρθρο μας προέρχεται ἀπὸ τὴν «Καθημερινή» τῆς 8 Σεπτεμβρίου τοῦ ἴδιου μήνα, σ. 1 καὶ παραχωρήθηκε εὐγενῶς ἀπὸ τὴν Διεύθυνση συντάξεως τὴν ὁποία καὶ θερμὰ εὐχαριστοῦμε.

2. Ὀδυσσεὺς Ἐλύτη, Τὸ ἄξιόν ἐστι, Τὰ πάθη Ζ', Ἀθήνα, «Ἰκαρος» 21961, σ. 42.

3. Πρόκειται γιὰ τὸ βιβλίον τοῦ Ὁ Κολοσσός τοῦ Μαρουσιό, μτφρ. Α. Ἀῦδινη, Ἀθήνα, Ἐκδ. Κάκτος, 1981. Ἡ πρώτη ἐκδόσι στὰ ἀγγλικά ἐγινε τὸ 1941 στίς Η.Π.Α. Στὰ ἑλληνικά κυκλοφοροῦν καὶ οἱ Πρῶτες ἔντυπώσεις ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα τοῦ ἴδιου συγγραφέα, σὲ μτφρ. Βασίλη Βασιλικαγιόγλου, ἀπὸ τὴν ἐκδ. «Νεφέλη», Ἀθήνα 1985. Τὸ τελευταῖο αὐτὸ ἔργο εἶχε παρουσιάσει ὁ Βασίλης Γουνελάς ἀπὸ τὴν «Καθημερινή» — Βιβλίον στίς 7 Αὐγούστου 1986, σ. 7.

4. Βλ. Θ. Φαριώτη, Τὰ πεῦκα τῆς Πάτμου, Μνήμη π. Ἀμφιλοχίου Μακρῆ, «Ὁ Ἐφημέριος» 1986, σ. 369. Τὸ ἄρθρο κυκλοφόρησε καὶ σὲ ἀνάτυπο μὲ προλογικὸ σημείωμα Α. Μ. Σταυροπούλου μὲ τίτλο Θεολογικὴ οἰκολογία, Ἀθήνα 1988, 20 σ.